

ÄHTÄRIN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025

TARKASTUSLAUTAKUNTA 2025-2029

Sisällysluettelo

1.	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2.	TARKASTUSLAUTAKUNTA 2025-2029.....	3
2.1.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
2.2.	Tarkastuslautakunnan työskentely	3
3.	EDELLISEN VUODEN ARVIONTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	5
3.1.	Vuoden 2024 arviointikertomuksen suositusten käsittely	11
4.	HAVAINNOT TILINTARKASTUKSEN RAPORTEISTA 2025	12
5.	KAUPUNGIN TALOUDEN TASAPAINOISUUS	12
6.	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	13
6.1.	Toiminnalliset tavoitteet.....	13
6.1.1.	Yleiset tavoitteet.....	13
6.1.2.	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut.....	14
6.1.3.	Elinvoima.....	14
6.1.4.	Tila- ja infrapalvelut	15
6.1.5.	Konsernin toiminnalliset tavoitteet	15
6.2.	Toiminnallisten tavoitteiden arviointi	16
6.3.	Taloudellisten tavoitteiden arviointi.....	16
7.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	17
8.	ALLEKIRJOITUKSET	18
9.	LIITTEET	19
9.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	19
9.2	Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma vuosille 2021–2025.....	21
9.3	Tarkastuslautakunnan työohjelma 2024–2025	23
9.4	Tarkastuslautakunnan työohjelma 2025–2026	25

ÄHTÄRIN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Tarkastuslautakunnalla oli valtuustokauden ensimmäinen seurantavuosi. Se oli täynnä tapahtumia. Syksyllä saimme ikävän uutisen konserniyhtiöiden ajauduttua konkurssiin velkasaneerausmenettelyn jälkeen. Konkurssin myötä tuli kaupungille saatavien alaskirjauksia, jotka saattavat vaarantaa koko kaupungin itsenäisyyden vaakalaudalle. Edellinen puheenjohtaja jo totesi, että vuosi tullaan muistamaan tilinpäätöksen merkittävistä alaskirjauksista kaupungin taseessa. Lisäksi kaupunginhallituksen useita luottamushenkilöitä ja virkamiehiä on ollut rikostutkinnan kohteena, tämä on vaikuttanut huomattavasti kuntalaisten luottamukseen Ähtärin kaupungin päätöksenteossa.

Vuoden molemmat tarkastuslautakunnat on huomautelleet koko vuoden ajan kasvavista tytäryhtiöiden saatavista. Nyt on tultu siihen, että tilintarkastaja totesi alaskirjaukset tarpeellisiksi. Tarkastuslautakunta toivoo, että sen huomioihin vastaisuudessa reagoidaan myös loppujen tytäryhtiöiden osalta, sillä tehtävä työ on yhteiseksi parhaaksi. "Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten" (kuntalaki 121 §).

Vuoden 2025 tilinpäätöksen alaskirjauksien vuoksi tehty talouden tasapainottamisohjelma ei riitä kattamaan nyt tehtyjä alaskirjauksia, huolimatta siitä, että kaupunki sai valtion harkinnanvaraista tukea noin miljoona euroa. Joudumme pohtimaan lisää säästöjä. Meillä on kuitenkin valmiiksi saavutettuja hyviä asioita: terve yhtenäiskoulu ja uusi uimahalli. Vuoden aikana saimme myös hallintoon uusia voimia mm hallintopäällikön, toivomme että vihdoin päätösten lainmukaisuuteen kiinnitetään huomiota, ettei valituksia enää tulisi päätöksistä, jotka eri oikeusasteissa "kaatuvat".

Erityisen huolissamme olemme henkilöstön hyvinvoinnista ja henkilöstöprosesseista. Henkilöstön työhyvinvointiin liittyvissä tarkastuslautakunnan haastatteluissa on käynyt ilmi, että tehtävien epämääräisyys ja esihenkilötoiminta vaikuttaa työtehoon heikentävästi. Myös henkilöstöprosesseissa näyttää olevan vakavia puutteita mm. muualle siirtyneiden työntekijöiden pääsyoikeuksia ei ole katselmoitu ja näin ollen useille henkilöille on jäänyt kaupungin määrittelemiä oikeuksia eri järjestelmiin vuosia työtehtävien päättymisen jälkeen.

Nyt pitää yhdessä ajatella, että kaikessa mitä tehdään, toimitaan taloudellisesti. Koskaan ei liikaa painoteta keskusteluyhteyden ja avoimen tiedonvaihdon tärkeyttä niin myös tarkastuslautakunnan toiminnassa.

Kiitokset ovat kuitenkin paikallaan kaikille Ähtärin kaupungin hyväksi toimineille uusille ja vanhoille viranhaltijoille sekä luottamushenkilöille, unohtamatta myöskään tilintarkastajaamme. Yhdessä eteenpäin.

Jari Lind

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA 2025-2029

2.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 30.8.2021 (§63) valinnut tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2021–2025 (16.6.2025 saakka) seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

varsinainen jäsen:

Jussi Hietaniemi
Pirjo Pälvi
Katriina Savola
Hannu Järvenpää
Arja Ollikainen
Allan Roth

henkilökohtainen varajäsen:

Pirjo Talonen
Ari-Pekka Ström
Mikko Savola
Jari Lind
Marjut Suoverinaho
Anu Huhtinen

Lautakunnan puheenjohtajana on Arja Ollikainen. Varapuheenjohtaja on ollut Jussi Hietaniemi. Pöytäkirjanpitäjänä toimi Marjo Mäkipelto.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 16.6.2025 § 40 valinnut tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2025–2029 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

varsinainen jäsen:

Jari Lind
Katriina Savola
Ari-Pekka Ström
Allan Roth
Arja Ollikainen
Reija Kaskimäki

henkilökohtainen varajäsen:

Annika Sormunen
Julius Lehtinen
Mira Mäkinen
Harri Mutka
Jani-Hannu Ollikainen
Leena Mäenpää

Lautakunnan puheenjohtajana on toiminut Jari Lind. Varapuheenjohtaja on toiminut Arja Ollikainen. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut Matti Pakkala.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 20.6.2022 §51 valinnut kaupungin tilintarkastusyhteisöksi toimikaudeksi 2022–2025 Oy SK-Reviisorit Ab:n, jonka nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana toimi tilintarkastaja Ilari Karhu. Vuoden 2025 tarkastussuunnitelma on esitelty tarkastuslautakunnalle 23.10.2025

2.2. Tarkastuslautakunnan työskentely

Vuonna 2025 tarkastuslautakunnalla oli yhteensä yhdeksän (9) kokousta.

Tarkastuslautakunta on laatinut lautakunnan arviointisuunnitelman vuosille 2021–2025 (liite 9.2.) ja työohjelman vuosille 2024–2025 (liite 9.3.). Lautakunta on päättänyt sisäisestä työnjaostaan nimeämällä kullekin jäsenelle lautakunnan, jonka pöytäkirjoja jäsen seuraa.

Pöytäkirjojen seurannan työnjako:

Alkuvuosi 2025, 16.6 saakka:

Kaupunginhallitus	Arja Ollikainen Pirjo Pälvi
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Jussi Hietaniemi Hannu Järvenpää
Tekninen lautakunta	Katriina Savola Allan Roth

Loppuvuosi 2025, 16.6 alkaen

Kaupunginhallitus	Katriina Savola Arja Ollikainen
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Allan Roth Jari Lind
Tila- ja Infrapalveluiden lautakunta	Ari-Pekka Ström Reija Kaskimäki

Tarkastuslautakunta seuraa koko toimikautensa ajan talouden tasapainottamisohjelman toteutumista. Tämän tarkastusvuoden aikana tarkastuslautakunta tutustui tulosityksiköiden toimintaan ja puitteisiin kuulemalla ja keskustelemalla vastuuhenkilöiden kanssa lautakunnan kokouksissa.

Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut eri sektoreiden ja alueiden vastuuhenkilöitä koskien seuraavasti:

- Sivistys- ja henkilöstöjohtaja Eija Kuoppa-aho	13.1.2025
- Vapaa-aika ja hyvinvointipäällikkö Anu Paalanen	13.1.2025
- Rehtori Anne Luodeslampi	5.2.2025
- Rehtori Marika Pienimäki	5.2.2025
- Tilintarkastaja, väliraportti	5.2.2025
- Myllymäen koulunjohtaja Markus Kivistö	14.4.2025
- Sivistys- ja henkilöstöjohtaja, henkilöstökertomus	14.4.2025
- Talousjohtaja, tilinpäätös	14.4.2025
- Tilintarkastuksen loppuraportti Ilari Karhu	10.6.2025

- Asianhallintapäällikkö Merja Keski-Ikkala 23.10.2025
- Talousjohtaja Sirpa Soukka 20.11.2025

3. EDELLISEN VUODEN ARVIONTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Ähtärin kaupungin tarkastuslautakunta on kokouksessaan 10.6.2025 esittänyt kaupunginvaltuustolle arviointikertomuksensa, jonka kaupunginvaltuusto on käsitellyt kokouksessaan 16.6.2025 § 54. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginhallituksen tulee antaa selvityksensä arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista siten, että ne voidaan käsitellä vuoden 2025 lokakuun loppuun mennessä valtuuston kokouksessa. Kaupunginvaltuusto käsitteli vastineen 3.11.2025.

Kaupunginhallituksen vastine tarkastuslautakunnan vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Jo vuoden 2022 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on huomauttanut seuraavasti: Tarkastuslautakunta kehottaa johtoa selvittämään ratkaisun vaarallisiin työyhdistelmiin, käyttöoikeuksiin ja niistä syntyviin riskeihin sekä huomioimaan tilintarkastajan ohjeistuksen niiden suhteen. Vaarallisia työyhdistelmiä esiintyy edelleen ostolaskujen ja palkanmaksun käsittelyssä.

Kaupunginhallituksen vastine:

Palkka- ja henkilöstöhallinnon ohjelma sekä palkanmaksussa tapahtuneet haasteet on nostettu esiin järjestön toimesta yhteistoimintaelimessä 26.1.2023. Asiaa on käsitelty puheenjohtajiston kokouksessa 7.2.2023 sekä 13.4.2023.

Ähtärin kaupunginhallitus päätti 24.4.2023 § 80 vaihtaa palkka- ja henkilöstöhallinnan ohjelman CGI:n Populukseen, Päätöksen mukaan hankinta tehdään Järvinet Oy:ltä. Järvinet Oy on vuonna 2002 perustettu yhtiö, joka tuottaa ICT- ja taloushallinnon palveluita kunnille ja kuntayhtymille. Se hyödyntää julkishallinnolle suunnattua CGI HR po (Populus) henkilöstöohjauksen kokonaisjärjestelmää, joka kattaa tiedonkeruun, palkkahallinnon, matkojenhallinnan, HR-järjestelmän, rekrytoinnin ja sähköiset lomakkeet. Hankinnan myötä liitettiin osaksi Järvinetin hankkimaa palkka- ja henkilöstöhallinta järjestelmää, joka on monikantaratkaisu. Tämä mahdollistaa myös varahenkilöpalvelun esimerkiksi loma-aikoina, jotta palkanlaskennan työntekijät pystyvät pitämään työehtosopimuksen mukaiset lomat. Samalla se mahdollistaa myös tehtävien suunnittelun niin, että vaarallisia työyhdistelmiä palkanmaksun osalta ei synny.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tilinpäätöksen luku 4.8.2 konsernivalvonnan järjestämisestä on samalla tekstillä vuodesta toiseen. Tarkastuslautakunnan mielestä sen myötä konsernivalvonnan toteutumista on edelleen kuvattu liian niukasti. Konsernivalvonnan osalta tulisi kommentoida myös seurannasta, eli miten sitä on vastuutettu kunnan toimielimille. Toimintakertomuksessa tulisi arvioida kokonaisuutena konsernin tulevaa kehitystä. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä tulisi sisältää vuosittain tehdyt toimenpiteet. Tämän tilinpäätösoSION tulisi olla selkeämpi ja tuoda paremmin esille vuosittaista konsernivalvonnan seurantaan, jossa voisi esimerkiksi tuoda esille konsernivalvonnan seurantaan perustetun työryhmän kokoontumisia ja sen käsittelemiä pääaiheita. Konsernin osalta tavoitteita ja mittareita ei ole selkeästi tuotu esille edelleenkään vuoden 2024 tilinpäätöksen toteutumisvertailussa. Tarkastuslautakunta kehottaa edelleen panostamaan tilinpäätöksen selkeyttämiseen mainitun luvun osalta.

Kaupunginhallituksen vastine:

Konsernivalvontaa suoritetaan jatkuvasti erilaisilla menetelmillä: kaupunginhallitus suorittaa konserniyhtiöiden toimitusjohtajien / hallituksen puheenjohtajien kuulemisia kokouksissaan ja antaa omistajaohjausta (vuoden 2024 aikana 9 kokouksessa 14 pykälääsaa liittyen konserniohjaukseen), konsernijohtoryhmän kokouksissa, konsernijohtajan (kaupunginjohtaja & talousjohtaja) osallistumisella tytäryhtiöiden hallitusten kokouksiin.

Konsernijohtoryhmän kokoonpanoon kuuluvat tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajat ja toimitusjohtajat, kaupungin viranhaltijajohtoryhmä sekä kaupunginhallituksen ja -valtuuston puheenjohtajat. Konsernijohtoryhmän kokouksissa käsitellään yhtiöiden ajankohtaiset asiat sekä konserniohjausta vaativat asiat. Konserniohjausasiat viedään kaupunginhallituksen käsittelyyn tai valmistellaan suoraan toimivaltaisen toimielimen päätöksentekoon.

Yhtiöiden hallitusten kokouksissa käsiteltävistä, mahdollisesti konserniohjausta vaativista asioista saadaan tieto konsernijohtajan edustajien kautta kaupunginhallitukselle, joka vastaa konsernijohtamisesta.

Konsernivalvonnan tehostaminen otetaan huomioon vuoden 2025 lopussa tai vuoden 2026 alussa päivitettävässä konserniohjeessa. Suunnitelmissa on, että konserniyhtiöiden riskienhallintaa tullaan jatkossa tarkastelemaan säännöllisesti riskien tunnistamisen ja analysoimisen kaavakkeen kautta kaksi kertaa vuodessa.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta on edellisissä arviointikertomuksissaan vaatinut, että aloitetaan käyttöomaisuuden inventointi sekä luodaan selkeä toimintaohje säännölliseen toimintaan. Tarkastuslautakunta on tarkoittanut käyttöomaisuuden inventoinnilla omaisuuden luettelointia esimerkiksi yli 500e arvoisista yksittäisistä koneista ja laitteista tai muusta käyttöomaisuudesta. Kaupunginhallitus on vastineessaan ilmoittanut, että inventoinnin suorittamista tarkastellaan vuoden 2025 aikana. Tarkastuslautakunta odottaa inventoinnin edistyvän.

Kaupunginhallituksen vastine:

Käyttöomaisuuden inventointia on toteutettu. Työkalut ja työkoneet on inventoitu, uuden koulun, kampuksen ja uimahallin kalusteet ja muu käyttöomaisuus on listattu hankintojen yhteydessä. Joitakin inventointeja kaupungin eri kohteissa on vielä käynnissä.

Sivistyksen toimialalla inventointi on kesken.

Inventointilistoja päivitetään tarvittaessa ja sopivin säännöllisin väliajoin inventoidaan uudelleen.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta on huolissaan, että konsernilaskennan osalta ei ole käytössä dokumentoituja kontrolleja, joilla varmistettaisiin konsernitilinpäätöksen ja konsernin rahoituslaskelman oikeellisuus. Tilintarkastaja on raportissaan esittänyt syitä, joiden vuoksi konsernin kirjanpitoon on tehtävä parannuksia. Raportin mukaan konsernin rahoituslaskelmassa havaittiin olennaisia virheitä ja sen myötä tarkastuslautakunta edellyttää rahoituslaskelman oikeellisuutta. Kirjanpidon ohjeeksi lautakunta ehdottaa, että etenkin konsernin osalta olisi hyvä tehdä harjoitus- tai varmistuslaskelmia esimerkiksi Excelin avulla.

Kaupunginhallituksen vastine:

Dokumentteja on tehty ja ne ovat taloustoimistossa tarkistettavissa. Taloustoimisto tekee ajoissa ja rajoitettujen resurssiensa rajoissa kaikki mitä on vaadittu/pyydetty. Aikataulurajoitteet asettavat rajoituksia.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa on aina meneteltävä hankintalain mukaan. Kynnysarvon ylittävästä palvelusopimuksesta tulee hankintalain mukaisesti julkaista tarjouspyyntö Hilmassa. Esimerkiksi työterveyspalveluiden markkinakartoitus ei vastaa tarjouspyynnön julkaisemista Hilmassa eikä suoraan täytä hankintalain mukaista kilpailuttamisvelvoitetta.

Kaupunginhallituksen vastine:

Pihlajalinnan kanssa on olemassa toistaiseksi voimassa oleva palvelusopimus jo aiemmin. Markkinakartoituksella selvitettiin palveluntarjoajien kiinnostusta tarjota työterveyspalveluita Ähtärissä. Markkinakartoituksen mukaan kukaan muu tarjoaja ei pystynyt vastaamaan siihen, että työterveyspalvelut pystytään järjestämään Ähtärissä paikallisesti. Markkinakartoitus ja prosessin suunnittelun eteneminen tehtiin yhteistyössä Hankintajuristit asianajotoimiston kanssa. Hankintajuristeilta saatiin myös ohjeet siihen, että markkinakartoitus riittää tässä tapauksessa toteamaan sen, että toistaiseksi voimassa olevassa sopimuksessa Pihlajalinnan kanssa voidaan perustellusti edelleen pitäytyä. Asia on käsitelty kaupunginhallituksessa 23.9.2024 § 176.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tervehdyttämistoimenpiteitä on kuitenkin vuoden 2024 lopulla suunniteltu ja tarkastuslautakunta haluaakin painottaa, että kukin toimielin ja tytäryhtiö toimeenpanee suunnitellut säästötoimenpiteet mahdollisimman pian.

Kaupunginhallituksen vastine:

Hallinnon toimialalle päätettyjä toimenpiteitä olivat

- 1) veroprosenttien nostaminen; tehty kaupunginvaltuustossa 11/2024
- 2) tuloutustavoitteiden nostaminen yhtiöiltä; tehty mahdollisuuksien puitteissa. Edelleen tarkastellaan Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:n osakkeen arvoon liittyviä mahdollisuuksia.
- 3) puukauppojen tason nostaminen 40.000 eurolla aiemmasta; metsäomaisuuden myyntiä tarkastellaan uudelleen sopeuttamistoimien näkökulmasta. Tarkoituksena on selvittää, voiko myyntiä tehostaa esimerkiksi siten, voisiko kaupungin metsäomaisuuden muodostaa osuuskunnaksi.
- 4) kasvu- ja elinvoimatyöryhmän lopettaminen; kasvu- ja elinvoimatyöryhmää ei nimetty valtuustokaudelle 2025–2029, eikä näin ollen kustannuksia työryhmän toiminnasta synny.
- 5) lautakuntien jäsenmäärän vähentäminen 2+1 jäsenellä; lautakuntien jäsenmäärän pienentämistä ei tehty valtuuston päätöksellä. Jäsenmäärä on sama kuin aiemmalla valtuustokaudella.
- 6) yhdistyksille kohdistuvien avustusten määrän leikkaaminen; kaupunginhallituksen jakamien avustusten summaa on pienennetty.

Sivistyksen toimialalle päätettyjä toimenpiteitä olivat

- 1) tilavarausten muuttaminen maksulliseksi kaikille; tehty 27.3.2025
- 2) uimahallin lippujen hinnan nostaminen; tehty 27.3.2025 ja 11.9.2025
- 3) AP/IP toiminnan hinnan nostaminen; tehty 8.5.2025
- 4) liikuntahallin alle 18-vuotiaiden vuorojen muuttaminen maksulliseksi; tehty 27.3.2025
- 5) kirjastoauton myyminen; tehty
- 6) Myllymäen koulun toiminnan lopettaminen v.2027; ajankohtainen v.2026
- 7) Pirkanpohjan kustannusten siirto testamenttivaroihin; ei vielä siirretty
- 8) Perusopetuksen tuntikehyksen vähentäminen; tehty, tarkastetaan vuosittain
- 9) Lukion liikennekurssin lopettaminen; tehty
- 10) Pirkanpohjan avustusten siirto testamenttivaroihin; tehty
- 11) v.2025 eläköityvien tilalle ei rekrytoida uusia; huomioitu TA26

- 12) Leirintäalueen vesiliukumäen poistaminen käytöstä; tehty
- 13) Vauvabonuksen maksamisen lopettaminen; tehty, vaikutus täysimääräinen v. 2028
- 14) Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntajärjestöjen avustusmäärärahojen leikkaaminen; tehty
- 15) Vilkkilän peruskorjauksen siirto, toimintamäärärahojen siirto; tehty. Investointi laitettu v.2029

Tila- ja infrapalvelujen toimialalle päätettyjä toimenpiteitä olivat

- 1) kiinteistöverokartoitus; käynnissä ja sitä tehdään edelleen
- 2) uusiutuvan energian hankkeet; vireillä, kuten Kimpilamminkankaan tuulivoimahanke, josta on ollut kaavaehdotus nähtävillä ja lausuntopyyntökierroksella. Myös Juoleikonkankaalla on tuulivoimahanke suunnitteluvaiheessa. Aurinkoenergiահankkeita on ollut viritteillä eri toimijoiden taholta ja niiden mahdollisuuksia selvitetään yhteistyössä.
- 3) hulevesimaksut; hulevesimaksujen hinnasto on päätetty tila- ja infrapalveluiden lautakunnassa 18.3.2025 ja sen mukaiset laskutukset aloitetaan loppuvuodesta 2025.
- 4) kiinteistökannan karsiminen; käynnissä jo muutaman vuoden ajan. Kiinteistökantaa on vähennetty sitä mukaan kuin se on ollut käyttötarpeiden myötä mahdollista. Kaupungin toimintaa on pyritty tiivistämään samojen kattojen alle, kuten uuden koulun osalta ja näin saatu tilojen tiloja tehokkaaseen käyttöön. Tarpeettomia kiinteistöjä, joista on syntynyt turhia ylläpitokuluja, on tyhjennetty ja poistettu käytöstä. Kiinteistökantaa tarkastellaan jatkuvasti ja muutoksen yhteydessä suunnitellaan paras ratkaisu kullekin kohteelle, kuten myynti, jatkokäyttö ja siihen tarvittavat muutokset tai purkaminen.
- 5) Myllymäen koulun kiinteistöt pois käytöstä v.2028; Myllymäen rivitalot on poistettu käytöstä ja näin ylläpidettävää kiinteistömassaa pienennetty. Myllymäen koulu on käytössä niin kauan kuin oppilasmäärä on riittävä ja valtuusto tekee päätöksen koulutoiminnan muutoksesta.
- 6) v.2028 eläköityvien tilalle ei rekrytä uusia; ajankohtainen v.2028
- 7) v.2027 eläköityvien tilalle ei rekrytä uusia; ajankohtainen v.2027. Vuonna 2025 tila- ja infrapalveluiden toimialalla ei ole ollut eläköitymisiä. Tuleville vuosille on suunnitelmana, että eläköityvien tilalle ei rekrytoida uusia työntekijöitä.
- 8) avustuksien puolittaminen; Yksityisteiden avustusten määräraha on ainakin vuodelle 2025 puolitettu valtuuston päätöksellä.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että seuraavan vuoden tilinpäätöksen muotoilua selkeytetään edelleen.

Kaupunginhallituksen vastine:

Tilinpäätöksestä löytyy nyt kaikki tarvittavat tiedot. Tilinpäätös noudattaa lakien vaatimuksia.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Toiminnallisten tavoitteiden arviointi on mahdollista selkeään strategian myötä. Strategiassa valitut mittarit tulee olla myös tilinpäätöksessä samassa muodossa selkeästi taulukoituna. Tämänkin vuoden tilinpäätöksestä osa näistä taulukoista puuttuu kokonaan. Tämä hankaloittaa tulosten arviointia. Tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa on huomioitava mitä mittareita on asetettu ja tuoda niitä vastaavat tiedot selkeästi esille.

Joiltakin osin tavoitteiden mittarit puuttuvat edelleen kokonaan, vaikka asiasta on mainittu jo edellisessä arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunta toivookin, että arviointikertomuksen maininnat viedään tarvittavilta osin myös tilinpäätökseen sisältöä tekeville toimielinten osastoille tiedoksi, jotta tarvittavat muutokset päätyvät tilinpäätökseen saakka. Toteuman esittäminen mittarin mukaisesti on selkeää. Taulukoihin on tarkoitus esittää haluttu tieto selkeästi ja tiivistetysti.

Kaupunginhallituksen vastine:

Kaupungin strategiaa tullaan päivittämään. Uudessa strategiassa huomioidaan paremmin tavoitteiden mitattavuus. Osa tavoitteista voi olla sellaisia, joiden konkreettinen mittaaminen on haasteellista. Näiltä osin tavoitteiden seuranta tulee järjestää jotenkin toisin.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta toivoo, että konsernin omistajaohjauksessa hallituksella olisi aktiivisempi ja vahvempi rooli. Myös mahdollisilta osin tiedottaminen valtuustolle omistajaohjauksesta lisäisi läpinäkyvyyttä julkisen hallinnon omistamissa yhtiöissä.

Kaupunginhallituksen vastine:

Ks. kohta konsernivalvonnasta.

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunta ei ole vielä saanut kuittausta ns. Whistleblower-direktiivin täytäntöönpanosta. (Whistleblower-direktiivi eli Euroopan unionin lainsäädännön rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annettu direktiivi (EU) 2019/1937.) Yli 50 työntekijää työllistävillä yksityisen ja julkisen sektorin organisaatioille sekä valtion virastoille asetettiin velvollisuus perustaa sisäinen, luottamuksellinen ilmoituskanava 17.12.2023 mennessä.

Kaupunginhallituksen vastine:

Ähtärin kaupungissa on otettu käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen sisäinen ilmoituskanava, johon kaupungin henkilöstölle on annettu lain tarkoittama ohjeistus. Ilmoituskanavalla mahdollistetaan omalla nimellä tehtävä kirjallinen ilmoittaminen direktiivin mukaisista rikkomisista.

Lain tarkoittamat käsittelijät on perehdytetty tehtäviinsä ja oikeuskanslerinvirastolle on ilmoitettu toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot keskitetyn ilmoituskanavan ilmoituksien vastaanottamiseksi.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta painottaa yhä edellä mainittujen yhtiöiden tilanteen seuraamista ja perustetun työryhmän aktiivista työskentelyä ja tiedottamista.

Kaupunginhallituksen vastine:

Edellä mainittujen keinojen lisäksi talousosastolla on seurattu konserniyhtiöiden taloutta säännöllisesti.

Tarkastuslautakunnan huomio:

Tarkastuslautakunta toivoo myös konserniohjeen päivittämistä.

Kaupunginhallituksen vastine:

Konserniohje tullaan päivittämään vuoden 2025 loppupuolella tai 2026 alussa. Konserniohjeen päivittämisen pohjana toimii Kuntaliiton malliohje, joka laaditaan vastaamaan Ähtärin kaupunkikonsernin erityispiirteitä ja ominaisuuksia.

3.1. Vuoden 2024 arviointikertomuksen suositusten käsittely

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että arviointikertomuksen moniin huomioihin on reagoitu.

Uuden palkka- ja hr-ohjelman käyttöönotto on mahdollistanut, että vaarallisia työyhdistelmiä ei enää synny palkanlaskennan osalta. Käyttöoikeuksien riskeihin on vielä kiinnitettävä huomiota.

Käyttöomaisuuden inventoinnissa on edistytty, mutta selkeät toimintaohjeet vielä puuttuvat. Tarkastuslautakunta on tarkoittanut käyttöomaisuuden inventoinnilla omaisuuden luettelointia esimerkiksi yli 500e arvoisista yksittäisistä koneista ja laitteista tai muusta käyttöomaisuudesta. Kaupunginhallitus on vastineessaan ilmoittanut, että inventoinnin suorittamista tarkastellaan vuoden 2025 aikana. Tarkastuslautakunta odottaa inventoinnin edistyvän.

4. HAVAINNOT TILINTARKASTUKSEN RAPORTEISTA 2025

Tilintarkastuksen raporteissa on suosituksia, joiden tavoitteena on parantaa sisäisiä prosesseja ja välttää sisäisen valvonnan puutteita, jotka saattavat johtaa oleellisiin taloudellisiin menetyksiin ja virheisiin.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa on **aina** meneteltävä hankintalain mukaan. Kynnysarvon ylittävästä palvelusopimuksesta tulee hankintalain mukaisesti julkaista tarjouspyyntö Hilmassa. Esimerkiksi työterveyspalveluiden markkinakartoitus ei vastaa tarjouspyynnön julkaisemista Hilmassa eikä suoraan täytä hankintalain mukaista kilpailuttamisvelvoitetta.

Poistolaskenta on toteutettu valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti.

Vanhan uimahallin (hyödykkeet Uimahalli ja Moksunniemi, uimahalli 2019) tasearvoa 314 t€ tulee tarkastella, kun jatkokäyttö varmistuu.

5. KAUPUNGIN TALOUDEN TASAPAINOISUUS

Ähtärin kaupungin tilikauden tulos 2025 on -5.237.096,27 euroa alijäämäinen, ja alijäämää vielä kasvatti toistamiseen pitkäaikaisten lainasaamisten alaskirjaukset.

Tarkastuslautakunta huomioi, että Kuntalain 118 §:n mukainen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely on käynnistetty, kun asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään -1.000,00 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään -500,00 euroa. Ähtärin kaupunki asetettiin elokuussa 2025 valtiovarainministeriön arviointimenettelyyn johtuen kuntalain mukaisten taloudellisissa haasteissa olevan kunnan tunnuslukujen, eli ns. "kriisikunta-kriteerien" täyttymisestä.

Tilinpäätöksessä 2025 konsernitaseen kertynyt alijäämään oli -1.982 euroa per asukas. Ähtärin kaupungin talous on siis Kuntalain 118§:n mukaisesti erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa.

Ähtärillä on 9 tytäryhtiötä, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen. Tytäryhtiöiden yhteenlaskettu tappio tilikaudelle on -332 000 euroa. Tytäryhtiöiden lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistellään Ähtärin kuntayhtymät omistusosuuksien suhteessa. Eri kuntayhtymien osuus kuntakonsernin tuloksesta oli + 74 000 euroa. Kokonaisuudessaan kaupunkikonsernin tulos vuodelta 2024 on -4 532 000 euroa alijäämäinen ja konsernin kertynyt alijäämä yhteensä laskettuna on -332 000 euroa. Alijäämä on edelleen vähentynyt vuodesta 2024.

Kuntakonsernin talouden tasapaino on epävarmaa erityisesti tytäryhtiöiden kannattavuuden osalta. Ähtärin Eläinpuisto Oy ja Hotelli Mesikämmen Oy hakeutuivat yrityssaneeraukseen ja sittemmin konkurssiin. Tarkastuslautakunta seuraa jatkossakin tarkasti konsernivalvonnan kehittymistä.

6. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ähtärin kaupunginvaltuusto on 13.12.2021 §101 hyväksynyt uusimman strategian vuosille 2022–2025. Strategia on laadittu edellistä selkeämmäksi ja tiiviimmäksi, jossa tavoitteet ja niiden mittarit on esitetty helposti luettavassa muodossa. Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaan tavoitteena on pysyä myös talousarviossa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2025 tilinpäätös on laadittu selkeämmäksi ja luettavammaksi. Kiitos siitä.

6.1. Toiminnalliset tavoitteet

Seuraavissa taulukoissa tarkastuslautakunta peilaa tilinpäätöksen toiminnallisten tavoitteiden esittämistä strategiaan ja siihen kirjattuihin tavoitteisiin sekä niiden esittämiseen selkeästi myös tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta on tarkastellut toiminnallisia tavoitteita valittujen mittareiden arvioitavuuden kautta vertailemalla, onko seurattaviin mittareihin annettu tuloksia. Vain seuraamalla strategiassa valittujen mittareiden toteutumista voidaan tehdä strategian mukaista toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointia.

6.1.1. Yleiset tavoitteet

Tavoite ja mittari	Tarkastuslautakunnan arviointi
Ähtäri-brändin vahvistaminen: imago ja tunnettavuus, esiintyvyys mediassa.	Kehitettävää: Positiivista markkinointia tulee lisätä.
Kehittyvä kaupunkikonserni: kiinteistöjohtamisjärjestelmä ja yritysten yhteistyö.	Kehitettävää: Tunnuslukuja ei ole avattu. Kiinteistöstrategian jatkokehitystä odotetaan.
Omaisuuksien hankinta ja hoito Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa	Käyttöomaisuuden inventointi on aloitettu ja jatkuu edelleen.
Tehokas ja laadukas kustannusrakenne: Kuntalain mukaisten tunnuslukumittareiden arvot täyttyvät / ylittävät tavoitteet.	Hyvä: Tunnuslukumittareiden arvot ovat selvästi taulukoituina. Kehitettävää: Tunnuslukumittareiden tavoitellut arvot eivät toteutuneet.

Hyvinvoivat ja terveet kuntalaiset: toteutetut palautekyselyt hyvinvointikertomus	Kehitettävää: Asiakastyytyväisyyskyselyiden vertailumahdollisuuksien huomioiminen. Kolmannen sektorin yhteistyömahdollisuuksien ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää.
Innostava työnantaja	Kehitettävää: Lomautukset heikentävät työilmapiiriä ja -motivaatiota. Lisääntyneisiin sairauspoissaoloihin on kiinnitettävä huomiota. Työnantajabrändiä on kehitettävä.
Energinen henkilöstö, sairauspoissaolot	
Kehittyvät hyvinvointi- ja oppimisympäristöt: oppilasmäärät, harrastajamäärät	Kehitettävää: Harrastajamäärien toteumaa toivotaan näkyville kaikista organisaatioista.
Oikea-aikainen, avoin ja monikanavainen markkinointi ja viestintä	Kehitettävää: Kriisiviestintäsuunnitelma.
Digitalisaatio palvelutuotannossa	Hyvä

6.1.2. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Tavoite ja mittari	Tarkastuslautakunnan arviointi
Joustava varhaiskasvatus: palvelua on tarjolla ja sitä tarvitaan, palvelu on laadukasta	Kehitettävää: Asiakaskyselyiden tulosten vertailtavuus on vaikeaa.
Reagoiva koulutustarjonta: laaja koulutustarjonta, uusien koulutilojen rakentuminen	Hyvä.
Innostava vapaa-aikatoimi: aktiivinen kolmas sektori, erilaiset tapahtumat	Kehitettävää: Kaupungin tulisi hyödyntää markkinoinnissaan aktiivista kolmatta sektoria.

6.1.3. Elinvoima

Tavoite ja mittari	Tarkastuslautakunnan arviointi
Olemassa olevat ja uudet yritykset	Yrityksiä 894 kpl. Uusia 40 kpl ja lopettaneita 18 kpl. Kehitys osoittaa tasapainoisuutta aikaisempiin vuosiin.

Kestävät investoinnit	Lukion ja Kampuksen investoinnit. Energiatehokkuusinvestoinnit.
Kolmannen sektorin aktiivisuus	Yhteistyö eri toimijoiden kanssa aktiivista ja tärkeää. Yhteisöllisyyden vahvistaminen on kaupungille elintärkeää.

6.1.4. Tila- ja infrapalvelut

Tavoite ja mittari	Tarkastuslautakunnan arviointi
Kestävä kaupunkisuunnittelu: asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen, kaavoitukset	Kehitettävää: Kaavoituksen läpimenoaika on pitkä.
Ympäristöt ja vesistöt, puhdas luonto: ympäristön tilan seuranta ja ympäristöhankkeita	Hyvä: asetettujen mittareiden toteutumat on selkeästi esitetty.
Palvelevat kulkuyhteydet: toteutettu infranparannushankkeita	Hyvä
Laadukas tontti- ja tilatarjonta: tontteja on tarjolla eri sijainneista ja eri hintaisia, vuokra-asuntojen käyttöaste on korkea, kiinteistöstrategian valmistelut, uusien tilojen rakentamiset	Hyvä

6.1.5. Konsernin toiminnalliset tavoitteet

Tavoite ja mittari	Tarkastuslautakunnan arviointi
Talouden tasapainottaminen ulkoisia rahavirtoja hyödyntäen, tulouttaminen	Puute: Konsernin osalta strategian tavoitteita ei ole taulukoitu eikä niitä ole avattu strategian mukaisesti.
Kaupungin omistajaohjaus tytäryhtiöissä	Kehitystyötä tulee jatkaa konserniohjeen mukaisesti. Talousasioita on seurattava tarkasti.
Tytäryhtiöiden tuottama lisäarvo	Oli negatiivinen.
Henkilöstön määrä ja osaaminen vastaavat muuttuviin tarpeisiin	Seurattava omistajaohjauksen yhteydessä.

6.2. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Toiminnallisten tavoitteiden arviointi on mahdollista selkeän strategian myötä. Strategiassa valitut mittarit tulee olla myös tilinpäätöksessä samassa muodossa selkeästi taulukoituna. **Tämänkin vuoden tilinpäätöksestä osa näistä taulukoista puuttuu kokonaan.** Esimerkiksi elinvoimalta saimme perusteellisen hyvän raportin tilinpäätöksen valmistuttua. Tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa on huomioitava mitä mittareita on asetettu ja tuoda niitä vastaavat tiedot selkeästi esille.

Kehitystä on tapahtunut raportoinnissa ja saavutusten esittelyssä. Mittareita on kehitettävä edelleen paremmin seurattavaan muotoon. Toteuman esittäminen on selkeää vain, kun mittari on konkreettinen.

Tarkastuslautakunta toivoo edelleen, että arviointikertomuksen maininnat viedään tarvittavilta osin myös tilinpäätökseen sisältöä tekeville toimielinten osastoille tiedoksi, jotta tarvittavat muutokset päätyvät tilinpäätökseen saakka.

Tarkastuslautakunta toivoo, että konsernin omistajaohjauksessa kaupungin-hallituksella olisi aktiivisempi ja vahvempi rooli. Myös mahdollisilta osin tiedottaminen valtuustolle omistajaohjauksesta lisäisi läpinäkyvyyttä julkisen hallinnon omistamissa yhtiöissä.

6.3. Taloudellisten tavoitteiden arviointi

Vertailemalla talousarviota ja vuoden 2025 toteutumia on nähtävissä, että seuraavat tulosalueet ovat alittaneet arvioidun toimintakatteensa: talous ja ICT osasto 24 481 €. Vastaavasti talousarvionsa ovat ylittäneet kasvu ja elinvoimatyöryhmä n. -18 930 €, infrapalvelut n. -85 447 € ja tilapalvelut n. - 218 206 €. Pääsääntöisesti kaikki ylitykset johtuvat vuoden 2025 tilinpäätökseen tehdyistä alas kirjattavista saatavista, jotka kohdistetaan saatavien tulosalueille. Kaupungin kokonaistoimintakate oli kokonaisuudessaan alaskirjausten myötä noin 1 353 000 euroa parempi talousarvioon nähden.

Konserniyhtiöiden osalta huomattavasti odotettua paremman tuloksen oli saavuttanut Ähtärin Energia ja Vesi Oy ja Ähtärin liikunnan tuki Oy.

Sen sijaan taloudelliset tavoitteet jäivät saavuttamatta, Ähtärin Kiinteistöhuolto Oy:llä ja Kiinteistö Oy Ähtärin vuokratiloilla. Ähtärin Eläinpuisto Oy ja Hotelli Mesikämmen Oy hakeutuivat konkurssiin.

Kaupungin menoja merkittävästi lisäsivät työllisyysalueuudistus ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu.

Kokonaisuudessaan konsernin tilikauden tulos oli -332 000 euroa alijäämäinen mutta parempi kuin edellisvuonna.

7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta haluaa, myös että arviointikertomuksessa esitetyt huomiot viedään tarpeellisilta osin myös toimielimiin tiedoksi ja tarvittavat muutokset siten käytäntöön saakka. Heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien tytäryhtiöiden tilanne on syytä ottaa vakavasti.

Strategian mukaiset tavoitteet ja toteumat on tuotava esille tilinpäätökseen niin eri toimielinten kuin myös konsernien osalta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin eri toimielimet tiedostavat kunkin toimielimen tehtävänsä, oikeudet, velvollisuudet ja merkityksen kuntaorganisaatiossa. Avoin ja toimiva viestintä kaupungin sisällä hallintokuntien, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä on ensiarvoisen tärkeää ja on jatkuva kehittämiskohde.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kaupunginhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2026 lokakuun loppuun mennessä valtuuston kokouksessa. Tarkastuslautakunta pitää määräajan asettamista tärkeänä, jotta hallituksen lausuntoa ja valtuuston sen pohjalta antamaa ohjeistusta voidaan hyödyntää seuraavassa talousarviokäsittelyssä, tilinpäätöksessä ja toimintojen kehittämisessä.

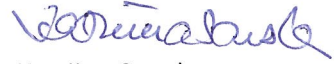
8. ALLEKIRJOITUKSET

ÄHTÄRIN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Ähtärissä 2.6.2026

Arja Ollikainen
varapuheenjohtaja

Katriina Savola
jäsen

Ari-Pekka Ström
jäsen

Allan Roth
jäsen

Leena Mäenpää
varajäsen

Annika Sormunen
varajäsen

9. LIITTEET

9.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään Kuntalain (10.4.2015/410) 14 luvun §121 sekä Ähtärin kaupungin hallintosäännön (20.6.2022) 10 luvussa. Tarkastuslautakunta on Kuntalain mukainen lautakunta, jonka valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain §121 mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
2. Arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
4. Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
5. Valvoa 84§ säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
6. Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnan hallintosääntömallin §72 (Kuntaliitto 2021) mukaan kuntalaissa säädettyjen tehtävien lisäksi, tarkastuslautakunnan on:

1. Seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
2. Huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.
3. Tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksen mukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus

käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheutta.

Tilintarkastuksen päämääränä on tarkastustietoa tuottamalla varmistaa Ähtärin kaupungin (hallintosääntö 20.6.2022 §65–72):

- hallinnon ja taloudenhoidon laillisuutta
- sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan toimivuutta
- kirjanpidon ja muun laskentatoimen oikeellisuutta ja riittävyttä
- tilinpäätöksen ja sen keskeisen talous- ja tulostiedon oikeellisuutta ja riittävyttä
- tilinpäätösten merkittävien poikkeamien selvittäminen
- valtionosuuksien käytön perusteita ja oikeellisuutta
- Kuntalain §122 on määritellyt tilintarkastajan tehtävät.

Kuntalain §122 Tilintarkastus:

Valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkistamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja –talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö) ja vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi julkishallinnon ja –talouden hyväksytty tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja). Tilintarkastajat toimivat tehtävissään virkavastuulla. Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Jos edellytykset riippumattomaan tarkastukseen puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta tehtävää tai luovuttava siitä. Tilintarkastajana ei saa toimia henkilö, joka §75 mukaan ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan.

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

9.2 Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma vuosille 2021–2025

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma vuosille 2021–2025
(päivitetty 13.9.2023)

Arviointityön suorittamisen perusteet

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa sekä mahdollisissa väliraporteissa. Arvioinnin lautakunta toteuttaa käyttämällä muun muassa seuraavia toimintatapoja:

1. Tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta sopii keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä kerää tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta. Salassa pidettävän aineiston käytettäväksi saamisesta lautakunta päättää erikseen.

Lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu on seuraava:

ELIN/LAUTAKUNTA	TARKASTUSLAUTAKUNNAN JÄSENET
KAUPUNGINHALLITUS	Arja Ollikainen ja Pirjo Pälvi
SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA	Jussi Hietaniemi ja Hannu Järvenpää
TILA- JA INFRAPALVELUIDEN LAUTAKUNTA	Katriina Savola ja Allan Roth

2. Lautakunta pyytää kaupungin organisaatiolta erikseen päätettäviä selvityksiä toiminnasta arvioinnin tueksi (esimerkiksi toimialojen itsearviointien yhteenvetoja, asiakaspalauteyhteenvetoja ja mahdollisia sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportteja, laatuauditointeja, palveluiden prosessikuvauksia, talouden ja toiminnan seurantaraportteja, osavuositarkastukset, kuntayhtymien arviointikertomukset).
3. Kokouksiin kutsutaan tarvittaessa kaupungin/arvioitavan kohteen viranhaltijajohdon lisäksi luottamushenkilöjohtoa, henkilökunnan edustajia, tytäryhtiöiden edustajia ja mahdollisia muita sidosryhmän edustajia selvittämään omasta näkökulmastaan arviointikohteen toimintaa, tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarvittaessa haastateltaville jaetaan ennakoon täytettäväksi arviointilomake toimialan /vastuualueen toiminnasta ja taloudesta. Lomake ei ole julkinen eikä sitä liitetä pöytäkirjaan.
4. Lautakunta tekee tutustumis- ja arviointikäyntejä kunnan hallintokuntiin /toimipisteisiin ja muihin palvelupisteisiin työohjelman mukaisesti. Tarvittaessa käydään tutustumassa tytäryhteisöihin.

5. Arvioitavan vuoden tilinpäätös toimintakertomuksineen on asiakirja, josta ilmenevien tietojen perusteella arviointi ensisijaisesti suoritetaan.
6. Tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteisarviointeja esim. seutukunnan muiden kuntien kanssa yhteisesti järjestettyjen toimintojen osalta.

Lautakunnan jäsenten toimintavalmiuksien kehittämistä tuetaan mm. osallistumalla alan koulutuksiin.

Tilintarkastuksen toteutumisen seuranta

Tilintarkastajan vuotuinen työohjelma annetaan tarkastuslautakunnalle tiedoksi. Tilintarkastaja raportoi vuoden aikana sopimuksen mukaisesti työohjelman toteutumisesta sekä olennaisista havainnoista. Yhteenvedo koko vuoden tarkastuksista tehdään tilintarkastuskertomuksen yhteydessä.

Tilintarkastajan valtuustokauden suunnitelmat ja vuosittaiset työohjelmat laaditaan siten, että ne tukevat kunnan tarkastustoimen laaja-alaista ja asianmukaista toteutumista. Tilintarkastuksen työn lähtökohtana on kaupungin toimintaorganisaatio ja -ympäristö ja niihin liittyvät olennaiset riskit. Riskienkartoituksen avulla määritellään tarkastuksen painopistealueet tarkastustyön perustaksi.

Tarkastussuunnitelman ja vuotuisten työohjelmien käsittelyn yhteydessä tarkastuslautakunta arvioi myös tarkastukseen käytössä olevien resurssien riittävyyttä.

Tarkastuslautakunnan toimikauden 2021–2024 painopistealueet:

TILIKAUSI	PAINOPISTEALUE
2021	Kaupungin ja konsernin hallinto ja talous, elinvoima
2022	Kaupungin ja konsernin hallinto ja talous, elinvoima
2023	Tila- ja infrapalvelut
2024	Sivistys- ja hyvinvointi

9.3 Tarkastuslautakunnan työohjelma 2024–2025

Tarkastuslautakunnan työohjelma 2024–2025

Tarkastuslautakunnan vuosikello, aiheet ja kuultavat tarkentuvat aina vuoden mittaan.

1/2024 Tammikuun kokous

- Tila- ja infrapalveluiden toimialajohtaja
- tilintarkastajan väliportti
- Arviointikertomuksen vuodelta 2023 laadinnan aloittaminen

2/2024 Helmikuun kokous

- Pääkirjanpitäjän kuuleminen
- Arviointikertomuksen laadintaa

3/2024 Maaliskuun kokous

- Tilinpäätösten aikataulujen tilannekatsaus
- Arviointikertomuksen laadintaa

4/2024 Huhtikuun kokous

- Henkilöstökertomus 2023, henkilöstöjohtaja
- Kaupunginhallituksen puheenjohtajan kuuleminen
- Tilinpäätös vuodelta 2023, talousjohtaja
- Tilintarkastajan loppuraportti
- Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus

5/2024 Kesäkuun kokous

- Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus
- Tilinpäätös vuodelta 2023
- Arviointikertomuksen 2023 hyväksyminen

6/2024 Kevätkauden päätöskokous

- Tilinpäätöksen hyväksyminen vuodelta 2023

7/2024 Lokakuun kokous

- Kaupunginjohtajan kuuleminen
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma vuodelle 2024
- Tarkastuslautakunnan työsuunnitelma 2024–2025

8/2024 Marraskuun kokous

- Talousjohtajan kuuleminen
- Osavuosikatsaus
- Sidonnaisuuksien tarkastaminen

9/2024 Joulukuun kokous

- Luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen kuuleminen
- Kaupunginhallituksen arviointikertomuksen 2023 vastineen tarkastelu
- Tilintarkastuksen hinnantarkistus

- kevään kokousaikataulujen suunnittelu

_____ 2025

1/2025 Tammikuun kokous

- Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteenvetokierros: viranhaltijoiden kuuleminen
- Arviointikertomuksen 2024 laadinnan käynnistäminen

2/2025 Helmikuun kokous

- Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteenvetokierros: viranhaltijoiden kuuleminen
- Sisäisen tarkastuksen raportti
- Tilintarkastajan väliraportti
- Arviointikertomuksen laadintaa

3/2025 Huhtikuun kokous

- Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteenvetokierros: viranhaltijoiden kuuleminen
- Henkilöstökertomus 2024, henkilöstöjohtaja
- Tilinpäätös vuodelta 2024, talousjohtaja
- Arviointikertomuksen laadintaa

4/2025 Kesäkuun kokous

- Tilintarkastajan loppuraportti
- Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus
- Tilinpäätöksen 2024 hyväksyminen, Esitys valtuustolle hallituksen vastuuvapauden myöntämisestä tarkasteltavalta tilikaudelta
- Arviointikertomuksen 2024 hyväksyminen

5/2025 Kesäkuun toinen kokous, Kevätkauden päätöskokous
jatkettiin edellisen kokouksen aiheiden käsittelyä.

- Tilintarkastajan loppuraportti
- Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus
- Tilinpäätöksen 2024 hyväksyminen, Esitys valtuustolle hallituksen vastuuvapauden myöntämisestä tarkasteltavalta tilikaudelta
- Arviointikertomuksen 2024 hyväksyminen

9.4 Tarkastuslautakunnan työohjelma 2025–2026

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TYÖOHJELMA KAUDELE 2025-2026

6/2025 Syykuun kokous

- järjestäytymiskokous
- syyskauden kokousaikataulujen suunnittelu
- uuden työohjelman suunnittelu
- Pöytäkirjojen seuranta
- syys- ja kevätkauden työohjelman valmistelu
- Muut ajankohtaiset asiat

7/2025 Lokakuun kokous

- Asianhallintapäällikkö Merja Keski-Ikkalan kuuleminen
- tilitarkastajan vuosittaisen tarkastussuunnitelman esittäminen
- syys- ja kevätkauden työohjelman valmistelu
- seuraavien kuulemisten valmistelu
- Muut ajankohtaiset asiat

8/2025 Marraskuun kokous

- Osavuosikatsaus 2025 (Sirpa Soukka)
- Tilintarkastuksen kilpailutuksen valmistelu, työryhmän valinta.
- voimassa olevien sidonnaisuuksien tarkastaminen (sis. aineisto)
- Pöytäkirjojen seuranta
- Muut ajankohtaiset asiat

9/2025 Joulukuun kokous

- Työsuojeluvaltuutettujen kuuleminen
- Tilintarkastuksen kilpailutuksen valmistelu
- seuraavan kuulemisen valmistelu
- kevään kokousaikataulujen suunnittelu
- Muut ajankohtaiset asiat

1/2026 Tammikuun kokous

- Työsuojeluvaltuutettujen ja elinvoimakoordinaattorin kuuleminen
- Tilintarkastuksen kilpailutuksen valmistelu
- Tilintarkastuksen väliraportti
- Arviointikertomuksen (AK) laadinnan käynnistäminen
- Muut ajankohtaiset asiat

2/2026 Helmikuun kokous

- Palkanlaskenta, Asiakirjanhallinta kuuleminen.
- Pöytäkirjojen seuranta
- Arviointikertomuksen (AK) laadinnan eteneminen
- Muut ajankohtaiset asiat
- Tilintarkastuksen kilpailutuksen valmistelu

3/2026 Maaliskuun kokous

- Kaupunginjohtajan ja talousjohtajan kuuleminen
- Tilinpäätösten aikataulujen tilannekatsaus
- arviointikertomuksen kokoamista
- Muut ajankohtaiset asiat

4/2026 Huhtikuun kokous

- Vuokratalojen ja teollisuuskiinteistöjen kuuleminen
- arviointikertomuksen kokoamista
- työryhmä kuultavaksi
- Valtuustokysely

5/2026 Toukokuun kokous

- Ähtärin matkailu Oy:n kuuleminen
- Tilintarkastajan loppuraportti ja tilintarkastuskertomus
- Arviointikertomuksen hyväksyminen

Kesä-heinä-elokuu kokoustauko 2026